

Kilka informacji o andrzejkach

Andrzejki to tzw. ostatki

Andrzejki to wieczór wróżb, który przypada na noc z 29 na 30 listopada. Dzień ten jest zarazem początkiem starego i końcem nowego roku liturgicznego. Andrzejki, potocznie nazywane też ostatkami, stanowią ostatnią okazję do hucznych zabaw. Po ostatniej szalonej nocy bowiem nadchodzi adwent, w którym kościół zakazuje urządzania hucznych zabaw.

Kim był św. Andrzej?

Noc z 29 na 30 listopada to wigilia dnia św. Andrzeja, od którego resztą wzięła się nazwa tego wieczoru. Według dawnych wierzeń, nocy tej zawsze towarzyszyła tajemnicza aura, a wróżby, szczególnie te dotyczące miłości, miały moc.

Jak głosi Ewangelia, św. Andrzej był pierwszym z 12 powołanych apostołów. Jako pierwszy też głosił Ewangelię w Bizancjum, dlatego historia przypisała mu też miano pierwszego biskupa konstantynopolańskiego. Za swoje nauki został

skazany na śmierć męczeńską. Jest patronem narodów słowiańskich.

Skąd wywodzą się andrzejki?

Historycy po dziś dzień nie ustalili dokładnie rodowodu andrzejek. Przypuszcza się, że andrzejkowe wróżby narodziły się w starożytnej Grecji. Na greckie korzenie andrzejek może wskazywać etymologia imienia patrona wróżb, bowiem po grecku Andrzej to Adress (andros - męczyzna, aner - mąż).

Druga teoria przypisuje go celtyckim i starogermańskim wierzeniom. Dominującą rolę w tamtejszej kulturze odgrywał Frey - bóg płodności i urodzaju, światła i deszczu, władający też wiatrami i oceanami.

Historia polskich andrzejek

Oficjalnie po raz pierwszy użyto sformułowania „andrzejki” za sprawą Marcina Bielskiego, renesansowego poety, pisarza i tłumacza, który w 1557 r. w swojej sztuce teatralnej „Komedijka Justyna i Konstancyjej” umieścił wzmianki o andrzejkowych wróżbach.

W całej Europie wierzone we wróżby andrzejkowe

Nie należy jednak, że do 1557 r. zwyczaj ten był nieznan lub słabo rozpowszechniony. Na terenie całej Europy, nie tylko Polski, na długo przed epoką renesansu zwyczaj wróżenia był niezwykle popularny, jednak w przeobrażającej części dotyczył tylko niezamężnych dziewcząt. Z czasem andrzejki przybrały formę zbiorową, organizowaną przez młode rówieśnice. Współcześnie wieczór andrzejkowy to nieodzowna część zabawy i wróżby gromadzące zarówno dziewczęta, jak i chłopców.

Dokończenie na str. 6.

W sobotę - 18 listopada - w Olszynie odbyła się zabawa andrzejkowa, na którą przybyło 48 par. Szanownych gości

powitali: sołtys oraz Rada Sołecka, życząc przyjemnej i udanej zabawy do samego rana.

W czasie tego wieczoru uczestnicy zostali obdarowani czekoladami, na których znajdowały się numery z nagrodami. Osobom, którym dopisało szczęście, gratulujemy.

Gościom dziękujemy za przybycie i wspólną zabawę, DJ-owi za dawkę supermuzyki (DJ SPIDI), pani Justynie i całej załodze z kuchni za pyszne jedzenie, również tym wszystkim, którzy bezinteresownie pomogli organizatorom imprezy, a byli nimi: beztarys Marcin Kokot oraz Rada Sołecka Olszyny - Sylwia Daszczyk, Marta Zawadzka, Leszek Babarowski, Justyn Czekaj, Krystian Hołos, Krzysztof Kempa.

Zdjęcia na Facebooku sołectwa Olszyna.

mk

FABRYKA UŚMIECHU
ul. Piekary 1, Ostrzeszów I piętro

Niedziela handlowa
3 GRUDNIA
czynne w godz. **10.00 - 13.00**

ŚWIAT OGRODZEŃ
Zapewniamy transport i montaż

Nasze produkty są znakowane znakiem jakości C i produkowane są zgodnie z normą PN-EN 12839:2012

Grabów nad Prosną, ul. Kolejowa 31; tel. 665 981 750, 693 584 851; www.swiatogrodzen24.pl
godziny otwarcia: Pon.- Pt.: 8.00 - 17.00 Sobota: 8.00 - 13.00 (produkcja i sprzedaż)

WIATY · GARAŻE · PANEL OGRODZENIOWY · SIATKA OGRODZENIOWA

SONDA

O andrzejkach i mikołajkach

Rozm. A. Ławicka
Fot. S. Szmatuła

Krystyna Mądra emerytka

Andrzejki obchodzę co roku, ponieważ mam w domu Andrzeja. Zawsze staram się przygotować coś na imieniny mojemu synowi - mówię, że nie będę niczego robić, a i tak robię. To piękna tradycja i warto o nią dbać. Nie wierzę raczej w andrzejkowe wróżby, jednak gdy byłam dzieckiem, uczestniczyłam w tego typu zabawach. Kojarzę kilka wróżb, np. lanie wosku, przekładanie butów.

W młodości chodziłam również na zabawy andrzejkowe, bardzo miło wspominam te czasy.

Co roku wybieram się także na odpust św. Andrzeja do Siedlikowa, mam tam rodzinę i staram się podtrzymywać tradycję.

W mikołajki obdarowuję prezentami tylko wnuki. To drobne upominki, ponieważ niedługo potem mamy święta i wtedy również wypadałoby coś wnukom dać.

Staram się, by prezenty były ładnie zapakowane, i kiedy wnuki są u mnie, wręczam każdemu dany upominek. Nie muszą być drogie - liczy się pamięć.

Jolanta Joks zajmuje się domem

Czy obchodzę andrzejki? Teraz to już chyba coraz rzadziej, jednak w „dawnych czasach” bardzo lubiłam ten dzień. Chodziłam na wieczorki, brałam udział w szkolnych zabawach andrzejkowych, wróżyłam z wosku lanego przez klucz, przebijałam igłą serduszką z imionami. Nigdy nie wierzyłam w te wróżby, ale była to dla mnie dobra zabawa.

W tym roku wieczór andrzejkowy mam już zaplanowany - spędzę go w domu. Na pewno będzie jakaś kawa, ciasto, ale wróżenia raczej nie.

Chociaż 6 grudnia to dzień wyciekawny, zwłaszcza przez najmłodszych, to ja również bardzo lubię mikołajki. Prezenty, które wręczamy sobie w tym dniu, wprowadzają nas w świąteczny nastrój.

Zawsze staram się sama coś przygotować - zrobić jakieś bałwanek, mikołajka na szydełku. Dołączam do tego coś słodkiego i mam prezent, który później zostawiam w bucie danej osoby.

Bardziej cieszy mnie dawanie niż otrzymywanie upominków.

Piotr Pawlak prowadzi własną działalność

Owszem, obchodzę andrzejki - staram się kultywować tę tradycję. Czasami spędzam ten wieczór u kolegi, czasami w domu, różnie to bywa. Dawniej chodziłem na zabawy andrzejkowe, teraz już rzadziej. Przywiązuję wagę zarówno do andrzejek, jak i do mikołajek - skoro te dni wpisane są w kalendarz, to należy o nich pamiętać. Nie wierzę w andrzejkowe wróżby, raczej nie uczestniczyłem w tego typu zabawach. Nie pamiętam nawet, czy wróżyłem sobie, będąc dzieckiem.

Tradycja wróżenia w andrzejki powstała wiele, wiele lat temu - w okresie średniowiecza. Kiedyś ludzie brali te przepowiednie na poważnie. Dziwaczyny martwiły się, gdy wróżba mówiła, że nie będą mieli ukochanego. Z kolei te, którym wróżba mówiła, że wyjdą za mąż, były bardzo szczęśliwe. Dziś nikt już w to nie wierzy.

Mam wnuki i zawsze obdarowuję je prezentami 6 grudnia. Są to raczej drobne upominki, większe kupuję na Gwiazdkę.

Zbigniew Karwik prowadzi gospodarstwo rolne

Andrzejki to dobra okazja do spotkań. W tym dniu odbywają się różne imprezy, zabawy, dyskoteki. Ludzie tańczą, bawią się i wróżą sobie. Ja spędzę ten dzień w domu, w gronie najbliższych.

Raczej nie wierzę w andrzejkowe wróżby, nigdy sobie nie wróżyłem, może jedynie trochę w dzieciństwie. Kojarzę kilka wróżb - te najpopularniejsze to oczywiście lanie wosku i przekładanie butów. Pamiętam, że niektórzy też wróżyli sobie z kart.

Nie kupuję prezentów na mikołajki, chyba że jakieś drobiazgi dla dzieci. Większą wagę przywiązuję do świąt i to własnie wtedy obdarowuję bliskich prezentami. Sam również jestem obdarowywany, to miłe, jeśli ktoś o nas pamięta.

Justyna Marciniak listonoszka

Czasami obchodzę andrzejki, a czasami nie. W tym roku wieczór andrzejkowy spędzę w domu - planuję zorganizowanie małej imprezy z dziećmi, będziemy sobie wróżyć. Dobrze, żeby wiedziały, co to w ogóle są andrzejki. Należy pielęgnować tradycję. Pamiętam kilka wróżb jeszcze z czasów szkolnych - lanie wosku, przekładanie igłą serduszką z imionami, losowanie przedmiotów - np. listek oznaczających staropanieństwo, obrączka lub wstążka - bliski ślub, różaniec - stan zakonny.

Nie wierzę we wróżby, ale jest to z pewnością dobra forma zabawy.

Staram się zawsze podarować najbliższemu jakiś upominek na mikołajki. Wolę dawać prezenty niż je otrzymywać. Sprawia mi to ogromną radość. Prezent zostawiam załóżkę pod poduszeczkę lub kładę w miejscu, gdzie dzieci położyły list do św. Mikołaja. Skąd wzięła się tradycja mikołajkowa?

Święty Mikołaj był biskupem Miry. Jest chyba najbardziej znaną postacią na całym świecie. Jak głosi legenda, rozdał cały swój majątek biednym. Z czasem został pierwowzorem postaci dającej dzieciom prezenty. 6 grudnia to data jego śmierci, dlatego w tym dniu grzecznym dzieciom przynosi upominki, a niegrzecznym - różgę.